

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ג ה"א], ב) [ע"י ערוך ערך אפי' א']
א"י קלת גנוסחא אחרת
ופירוש [פ"ה] א) [גנדרין
ט. ע"ש לעיל ג' תוספתא
ב"מ פ"ב ד] ו' [וחו"מ
העיר וש"ך לעיל ט: פגש
בן [לסטיין] ט) [למא' ב"מ
טז:]

גליון הש"ס

גמרא העירובי כוכבים
והרועים. ע"ן לעיל ד' ד
ע"כ תוספות ד"ה ש"מ
דף י' ע"כ תוספות ד"ה
טז:

הגהות הב"ח

א) גמ' בענין דלישור
שמיטה: (ב) רש"י ד"ה
ורבנן דקטבורי: (ג) ת"פ
ד"ה גירדנא וכו' דלתיא
כלומר ל"ל ותיבת קלנא
מחוק: (ד) ד"ה והועת
וכי' דלתיבת ביה הוועת
גופו: (ה) ד"ה לא וכו'
פ"ק. כ"ז דף כ' ע"ן
גמ"ס תוספות ל"ט
ד"ה ר' יהודה:

לעזי רש"י

אישקומ"א. קפך.

מוסף רש"י

ורועי בהמה דקה.
ישאל, שסמנן גוליס
שמענין כהמנן בשדות
אחרים [טהורין יג.] וכן
גוליס הרי הן כעושי
כוכבים [עיר ג]. לא
מעלין. אולם מן הוצר
להילט מן המיתה
[טהורין יג.] אם נפלו
למטה, אלץ יימט וימנו
[עיר ג].

רבינו חננאל

לבי תורתא פגעו ביה גבוי
אמרו ליה להיכן קא אזלת
הרחיב להן את הדרך
ואמר להן לפומבדיתא
אמרו הם בדתם במקום
פלוגי נקח מה שעצמנו כי
מטא לבי תורתא פריש
ועאל למדינתא אמרו ליה
תלמידי יהודה רמא את
אמר להו ידעיתו ליה
ורמא קריתו ליה ליהוה
הנך אינשי בשמתיה עבדי
גנובתי ולא אצלחו אתו
כילוחו תבעו ושרא להו
חד מנייהו לרא אתא
אכליה אריא: אמר רב
פפא היינו דאמרי אינשי
גירדנא דליית מוליה
שנתא בצירא ליה מן
שניה: תא חוי לטטייא
דא"י אמרו לתלמידי ר'
עקיבא אשרי ר' עקיבא
ותלמידיו ולטטייא דבבל
אמרו תלמידי יהודה
רמא את: פ"ח: בת
ישדאל לא תיילד את
העובדת כוכבים. אסקנא
בה ישראל לא תיילד
בנה של עובדת כוכבים
מפני שמגדלתו לא לעבודת
כוכבים עובדת כוכבים
מילדת בה ישראל בומן

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה כו.

לבי תורתא פגעו ביה גבוי אמרו ליה לאן
קאזלת אמר להן לפומבדיתא כי מטא לבי
תורתא פריש אמרו ליה תלמידי דיהודה
רמא את אמר להו ידעיתו ליה יהא רעוא
דליהו הנהו אינשי בשמתיה אזלו עבדו
גניבתא עשרין ותרתינן שנין ולא אצלחו ביון
דחוזו אתו כולחו תבעו (א) שמתיהו והוה בהו
חד גירדנא דלא אתא לשרויה שמתיה אכלי'
אריא היינו דאמרי אינשי גירדנא דלא מייזון
שתא בציר משני תא חוי מה בין גבוי בכל
ולסטין דארץ ישראל: **מתני'** "בת ישראל
לא תיילד את העובדת כוכבים מפני שמילדת
בן לעובדת כוכבים אבל עובדת כוכבים
מילדת בת ישראל יבת ישראל לא תניק
בנה של עובדת כוכבים אבל עובדת כוכבי'
מניקה בנה של ישראל ברשותה: **גמ'** ת"ר
(ב) בת ישראל לא תיילד את העובדת כוכבים
מפני שמילדת בן לעובדת כוכבים ועובדת
כוכבים לא תיילד את בת ישראל מפני
שחשודין על שפיות דמים דברי רבי מאיר
וחכמים אומרים העובדת כוכבים מילדת את
בת ישראל בומן שאחרות עומדות על גבה
אבל לא בינה לבינה ור"מ אומר אפי' אחרות
עומדות על גבה נמי לא דוימנין דמנאיה ליה
ידא אפותא וקטלא ליה ולא מתחוזי כי ההיא
איתתא דאמרה לחברתה מולדא יהודייתא
בת מולדא יהודייתא אמרה לה (ג) נפישין
בישתא דההיא איתתא דקא משפילנא
מייניהו דמא כי אופיא דנהרא ורבנן א"ל לא
היא במילתא בעלמא הוא דאוקימתה: בת
ישראל לא תניק: ת"ר בת ישראל לא תניק בנה
של עובדת כוכבים מפני שמגדלתו בן לעובדת
כוכבים ועובדת כוכבים לא תניק את בנה של
בת ישראל מפני שחשודה על שפיות דמים
דברי ר"מ וחכ"א העובדת כוכבים מניקה
מייזון

את בנה של בת ישראל בומן שאחרות עומדות על גבה
ורבי מאיר אומר אפילו אחרות עומדות על גבה נמי לא דוימנין דמנאיה ליה
ליה סמא לדד מאבראי וקטלא ליה וצריכא ליה דאי אשמעינן מילדת בההיא
קאמרי רבנן דלא אפשר משום דאחרות רואות אותה אבל מניקה
דאפשר דשייפא ליה סם לדד מאבראי וקטלא ליה אימא מודי ליה לרבי
מאיר ואי אשמעינן מניקה בההיא קאמר רבי מאיר דאסור משום
דשייפא ליה סם לדד מאבראי וקטלא ליה אבל מילדת דלא אפשר
היבא דאחרות עומדות על גבה אימא מודי להו לרבנן צריכא ורמיניהו
יהודית מילדת עובדת כוכבים בשכר אבל לא בהנם אמר רב יוסף בשכר
שרי משום איבה סבר רב יוסף למימר אולודי עובדת כוכבים בשבתא
בשכר שרי משום איבה א"ל אביי היכלה למימר לה דידן דמינטרי שבתא
מחללינן עלייהו דירכו דלא מינטרי שבתא לא מחללינן סבר רב יוסף למימר
אנוקי בשכר שרי משום איבה אמר ליה אביי היכלה למימר אי פנויה היא
בעינא לאינסובי אי אשת איש היא לא קא מודהמנא באפי גבריא סבר
רב יוסף למימר הא דתניא העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא
מעלין ולא מורדין אסוקי בשכר שרי משום איבה אמר ליה אביי
יכול לומר לו קאי ברי איגרא אי נמי נקיטא לי זימנא לבי דואר
(ד) תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן * יהעובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא מעלין
ולא

זכר גבה אבר' לא בינו לבינה. פירוש
דהנקה דומיא דמילדת ומילדת סתמא
כרשות ישראל היא ואפי"ה אינו שרי
בישראל יולא וכנס שרי דעומד על
גבוי קרינא ציה כדמוכס פרק רבי
ישמעאל (למן דף סא.) ואם כן לריך
ליהרם שלא להניח ישראלית ההולכת
חון לעיר את בנה יחדי צבית ציד
מניקת עובדת כוכבים אם אין
ישראלית צעיר יולאת וכנסות ממיד
סם ואפי"ה מומן שציבה וליך אסור
להניחו יחיד ועל מניקת ומניקת
שמשהין צבית העובד כוכבים יחידים
לרפאותן הורה ר"י דאסור כממה
עניינים שהם שחודים על שפיות
דמים ואפילו הם גדולים קלת ימטיבו'
למניות יישובלמי עובדת כוכבים מניקה
בנה של ישראל דכתיב (ישעי' מט)
והיו מלכים אומניך ושרותיהם
מניקותיך תני יונק המניק והולך מן
העובדת כוכבים ומצממה טמאה
ומציאין לו חלב מ"מ ואין מושפין לא
משום סקן ולא משום טומאה:
ורמיהו יהודית מילדת עובדת
כוכבים וכו'. והמקשה לה עלה
דעתו להעמיד המשנה כהנא משום
דתלי טעמא מפני שמילדת בן לעובדת
כוכבים וכו' יוסף חסיק דלפילו הכי
בשכר שרי משום איבה: **סבר** רב
יוסף למימר אולודי בשבת בשכר שרי.
תימה לרבי יוסף דס"ד דשרי ולאצבי
נמי דמשני דליכא איבה משמע אם
איכא אצבי שרי שרינן משום
איבה מילתא דלית ציה איסורא
דאורייתא דלמרינן צפרק שמונה
שריטס (שבת דף קז:) הושיט ידו למעי
בהמה ודלדל עובר שבמעה חייב
משום עוקר דצר מגידולו הוא מולדה
דגוזו י"ל דהכא צבוסת על המשכר
שכר נקטר ללאת א"י כיון דכלו לו
דמשני פסקו גידוליו:

והרועים בהמה דקה. פירוש
צשלהן דאי צשל אחרים
הא אמרינן צפ"ק דצ"מ (דף ה:) אין
אדם חוטא ולא לו וא"ת מאי האלי
דאחמור רבנן צרועים שאינם פסולים
אלא מדרבנן וגם הם כשרים לעדות
אשה כדליתא צפ"ק דר"ה (דף כג.)
ואילו צגולנן שפס פסולין מן המורה
לכל עדות שצמורה לא אחמור כולי האלי
וכן מומר אוכל נבילות לתיאבון דלכ"ע
אמרי' הכא דליתרבי (י) צין השבת
גופו והשבת ממונו דחייב להעלות
ואסור להוריד ואור"י דהיא הנותנת
משום דלא פסקייה אלף דרבנן עשו
חכמים צחוק כדי שימנו לצל לצד וצ"ד
היו (י) מחין ועושין שלא מה"ס:
לא מעלין. ואפי' ל"מ דלמר (י) צפ"ק
(דף ט:) לעובד כוכבים צנתניהו:
ולא

עין משפט
נר מצוה

יז א מ"י פ"ט מהלכות
עבודת כוכבים הלכה
טו סמנ לאון מה וספ טור
וש"ע י"ד סימן קנד ספק
כ:
יח ב מ"י סם טוש"ע סם
ספק"ב:
יט ג מ"י סם טוש"ע סם
ספק"ב:
כ ד ה ו מ"י סם טוש"ע
סם ספק"ב:
כא ז ה ט מ"י סם
טוש"ע סם ספק"ב:
כב י ב מ"י פ"י מהל'
עבודת כוכבים הל' א
ופ"ד מהלכות וזלח הלכה
יא סמנ לאון קנט טוש"ע
י"ד סימן קנת ספק"ב א
וטוש"ע ח"מ סימן סכה
ספק"ה:

רבינו חננאל

שארות עומדות על
גבה אבל לא בינה
לבינה ואפי"ה דאמרה
ההיא חיימת עובדת
כוכבים נפישא בישתא
דההיא איתתא דקא
משפילנא מייניהו כי אפי'
בנהרא פ"י כיון שגינו
אותה חבתייה ואמרו
לה מילדת של יהודים
השיבה להם המילדת
יבואו עליה רעות רבות
אם אינה הורגת מהן
כמו חירות שעל הנדה
כלומר איני מילדת אותם
אלא מחבנתו להורגן
לא חיישינן לה שלא
אמרה אלא הדברים
באבות אלה לדחות
הגנות שגינו אותה: בת
ישראל לא תניק בנה
של עובדת כוכבים.
אסקנא בת ישראל לא
תניק בנה של עובדת
כוכבים מפני שמגדלתו בן
לעובדת כוכבים ועובדת
כוכבים מניקה בת ישראל
בומן שאחרות עומדות
על גבה כדכתיב והיו
מלכים אומניך ושרותיהם
מניקותיך והא דתניא
יהודית מילדת עובדת
כוכבים בשכר אבל
לא בהנם אוקמא רב
יוסף למימר אולודי
עובדת כוכבים (בשבת)
משום איבה חתירו לה
בשכר: סבר רב יוסף
למימר אולודי עובדת
כוכבים בשבת [בשכר]
וכן אנוקי בנה של
עובדת כוכבים וכן הא